

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. F. L., CSc.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. S. J., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **V., š.p.**, so sídlom v P., vo veci odštepného závodu Kežmarok, so sídlom v K., zastúpenému JUDr. R. B., advokátkou so sídlom v B., o **náhradu za trvalý porast**, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 5 C 598/1999, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 3. júla 2014 sp. zn. 17 Co 219/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania vo výške 83,89 € k rukám JUDr. R. B., advokátky so sídlom v B., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Kežmarok rozsudkom z 21. augusta 2012 č.k. 5 C 598/1999-361 1/ zamietol žalobu o vyplatenie náhrady za trvalé lesné porasty na parcelách č. X. a X. v k.ú. S., 2/ zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému trovy konania, 3/ odpustil právnej zástupkyňi žalovaného poriadkovú pokutu uloženú počas konania. Vo veci samej dospel k záveru, že právo žalobcu na náhradu za trvalé porasty vzniklo ku dňu skončenia práva užívania pozemkov žalovaným, t.j. k 24. júnu 1991 (§ 22 ods. 1 písm. c/ zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku; ďalej len „zákon o pôde“). Nasledujúcim dňom žalobca mohol prvý raz vykonať svoje právo podaním žaloby na súde. Týmto dňom mu tiež začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, ktorá uplynula 25. júna 1994. Žalobca podal žalobu až 20. októbra 1999, keď už bol jeho nárok premlčaný. Námietku nedostatku procesnej spôsobilosti žalovaného, vznesenú žalobcom počas konania, vyhodnotil

ako nedôvodnú, nakoľko žalovaný bol podaním žalobcu, doručeným súdu 16. júna 2004, označený ako „V., štátny podnik, L., odštepny závod K.“, čo zodpovedalo zápisu v Obchodnom registri Slovenskej republiky, a teda takto označený žalovaný mal v čase jeho označenia žalobcom i v čase rozhodnutia súdu právnu subjektivitu. Aj keď bol žalovaný pôvodne označený nesprávne (ako „V. K.“), podanie žalobcu zo 16. júna 2004 nezakladalo dôvod na postup podľa § 92 O.s.p., nakoľko pôvodne označený žalovaný právnu subjektivitu nemal. K námietke žalobcu o vade zastupovania žalovaného v konaní uviedol, že zastúpenie žalovaného advokátkou JUDr. R. B. vzniklo na základe plnomocenstva udeleného tejto advokátke riaditeľom odštepneho závodu v Kežmarku Ing. J. J. 2. decembra 2004. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 149 ods. 1 O.s.p. Odpustenie poriadkovej pokuty právnej zástupkyňi žalovaného odôvodnil podľa § 53 ods. 4 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom z 3. júla 2014 sp. zn. 17 Co 219/2013 rozsudok súdu prvého stupňa 1/ vo výroku o veci samej potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.), 2/ vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na nové konanie a rozhodnutie (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.), 3/ odvolanie žalobcu proti výroku o odpustení poriadkovej pokuty právnej zástupkyňi žalovaného odmietol (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Poukázal na to, že súd prvého stupňa v dostatočnej miere zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil i rozhodol. Vzhľadom na odvolacie námietky žalobcu o odňatí možnosti konať pred súdom prvého stupňa nariadil vo veci pojednávanie (§ 213 ods. 4 O.s.p.), avšak dospel k záveru, že doplnenie dokazovania nevedlo ani k zmene skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, ani k zmene právneho posúdenia veci. Za správny a súladný s § 43 O.s.p. označil postup súdu prvého stupňa v otázke (riadneho) označenia žalovaného, a konštatoval, že vzhľadom k uvedenému nebol namieste postup podľa § 92 O.s.p. ani podľa § 107 O.s.p. Vysporiadal sa i s ďalšími procesnými námietkami žalobcu. Dôvod zamietnutia žaloby spočívajúci v premlčaní nároku žalobcu považoval za správny, a to i pre prípad, ak by súd prvého stupňa bol vzal do úvahy (nesprávny) argument, podľa ktorého mohol žalobca svoj nárok, založený na § 24 ods. 4 zákona o pôde, prvý raz uplatniť až 25. augusta 1993; v tom prípade by totiž premlčacia doba uplynula 25. augusta 1996, pričom žaloba bola podaná až 20. októbra 1999.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Namietal, že súdy od podania žaloby (20. októbra 1999) až do riadneho označenia žalovaného (16. júna 2004) konali s neexistujúcim žalovaným (§ 237 písm. b/ O.s.p.), čo v odôvodnení rozsudku

konštatoval už súd prvého stupňa. Stanovisko odvolacieho súdu je napriek rozsiahlemu odôvodneniu rozhodnutia v otázke právnej subjektivity žalovaného nejasné (i keď možno predpokladať zhodu s právnym názorom prvostupňového súdu). Nie je preto zrejmé, prečo súdy nekonali podľa § 104 ods. 1 O.s.p., resp. podľa § 221 ods. 1 písm. b/, c/ O.s.p. Zdôraznil, že pôvodný žalovaný (IČO: X.) zanikol v priebehu konania (konkrétne 11. januára 2005) výmazom z Obchodného registra, a teda v čase rozhodnutia súdov už nemohol mať ani procesnú spôsobilosť (§ 237 písm. c/ O.s.p.). Túto mal iba žalovaný, ktorého ale žalobca pôvodne nemal v úmysle žalovať a urobil tak len v dôsledku „nátlaku“ súdu prvého stupňa. V uvedenej súvislosti nemožno ako platné akceptovať ani plnomocenstvo z 2. decembra 2004, udelené údajným vtedajším riaditeľom žalovaného Ing. J. J. advokátke JUDr. R. B., čo znamená, že žalovaný nebol riadne zastúpený (§ 237 písm. c/ O.s.p.). Všetky tieto nedostatky, namietané žalobcom už v odvolacom konaní, odvolací súd opomenul, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Súdy tiež odňali žalobcovi možnosť pred nimi konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), nakoľko nesprávne posúdili príslušné ustanovenia zákona o pôde (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia dokonca poprel vlastné závery o premlčaní nároku žalobcu, keď pripustil, že prípadné zásahy žalovaného do lesa po 24. júni 1991 nespádajú do práva podľa § 24 ods. 1 zákona o pôde, ale sú iným nárokom (napr. náhrada škody a pod.). Tým zmenil právnu kvalifikáciu veci bez toho, aby postupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p. Možnosť konať pred súdom bola žalobcovi odňatá i v súvislosti s dokazovaním, keď súd prvého stupňa nevykonal listinné dôkazy zákonom predpísaným spôsobom, a žalobcovi neumožnil nahliadnuť do všetkých listín v súdnom spise. Z týchto dôvodov žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalobcom tvrdená vada nedostatku spôsobilosti žalovaného byť účastníkom konania nie je daná, a žalobcove tvrdenia sú v tomto smere premenlivé a tendenčné. Námietku procesnej nespôsobilosti žalovaného nemožno akceptovať vôbec, nakoľko u právnickej osoby je existencia takej vady vylúčená. Rozhodnutia súdov sú v týchto otázkach dostatočne presvedčivé a plne preskúmateľné. Namieste nie je ani spochybňovanie právneho zastúpenia žalovaného advokátkou JUDr. R. B., nakoľko plnomocenstvo na zastupovanie z 2. decembra 2004 jej udelil vtedajší vedúci odštepného závodu, ktorý mal na to oprávnenie. Námietka žalobcu o odňatí možnosti konať pred súdom je spôsobená len nepochopením právnej argumentácie odvolacieho súdu,

a pokiaľ ide o vady v dokazovaní, tieto vôbec nevyplývajú z obsahu spisu, s ktorým sa žalobca niekoľkokrát osobne oboznamoval. Vzhľadom k uvedenému nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Žalobca dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Vzhľadom na obsah dovolania a zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnúť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „237 O.s.p.“). Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne

zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, d/, e/ a g/ O.s.p. dovolateľ netvrdil a dovolací súd ich existenciu nezistil. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru dovolateľa je konanie postihnuté vadami v zmysle § 237 písm. b/, c/ a f/ O.s.p.

Prejavom vady konania podľa § 237 písm. b/ O.s.p. má byť skutočnosť, že súdy v čase od podania žaloby (20. októbra 1999) až do riadneho označenia žalovaného (podaním žalobcu doručeným súdu prvého stupňa 16. júna 2004) konali s neexistujúcim žalovaným. Uvedená námietka je účelová, nakoľko medzi podaním žaloby a správnym označením žalovaného – na ktoré bol žalobca súdom prvého stupňa vyzvaný (§ 43 O.s.p.) – súd nevykonal žiadne úkony, smerujúce k rozhodnutiu o veci samej. Okolnosti, ktoré zrejme viedli žalobcu k pôvodne nesprávnemu označeniu žalovaného (chybný zápis odštepného závodu Kežmarok v Obchodnom registri Slovenskej republiky ako samostatného subjektu s IČO: X.), ako aj dôvody následného postupu súdy vo svojich rozhodnutiach dostatočne vysvetlili. Preto je namieste záver, že dovolateľom namietaná vada konania bola odstránená skôr, než by stihla ovplyvniť priebeh prvostupňového či odvolacieho konania.

Pokiaľ žalobca tvrdí, že pôvodný žalovaný (Odštepný závod Kežmarok, IČO: X.) nemal v dôsledku výmazu z obchodného registra v čase rozhodnutia súdov procesnú spôsobilosť a nebol ani riadne zastúpený (§ 237 písm. c/ O.s.p.), je toto tvrdenie zmätočné, nakoľko v čase rozhodnutia súdov už bol žalovaným ten, koho na základe výzvy súdu označil sám žalobca, a kto je ním doposiaľ. V tejto súvislosti dovolací súd dáva do pozornosti žalobcu, že právnické osoby majú procesnú spôsobilosť (t.j. spôsobilosť byť účastníkom konania) bez obmedzenia, a konajú prostredníctvom svojich štatutárnych zástupcov. V prípade žalovaného (štátneho podniku) je štatutárnym zástupcom riaditeľ; vo veciach odštepných závodov sú oprávnení konať (vrátane udelenia plnomocenstva na konanie vo veci týkajúcej sa odštepného závodu) aj jednotliví vedúci. Vedúcim odštepného závodu Kežmarok ku dňu udelenia plnomocenstva (2. decembra 2004) advokátke JUDr. R. B. bol podľa výpisu z obchodného registra Ing. J. J., ktorý aj plnomocenstvo udelil. Neboli teda preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by zakladali dôvod pre existenciu námietky procesnej nespôsobilosti, resp. nedostatku zastúpenia žalovaného.

Dovolateľ tiež namietal, že mu súdy odňali možnosť pred nimi konať. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod). V prejednávanej veci z obsahu spisu nevyplýva, že by bolo žalobcovi niektoré z týchto práv odňaté.

Pokiaľ ide o dovolateľom tvrdené nedostatky pri dokazovaní, dovolací súd z obsahu jednotlivých zápisníc o pojednávaní nezistil, že by vykonanie listinných dôkazov nezodpovedalo postupu podľa § 129 ods. 1 O.s.p. (pozri č. 1. 89 a nasl., 119 a nasl., 217 a nasl., 241 a nasl., 317 a nasl., 435 a nasl. spisu); resp. že by žalobca v priebehu konania podal akýkoľvek návrh na doplnenie zápisníc či námietky proti ich zneniu (§ 40 ods. 3 O.s.p.). Je teda odôvodnený predpoklad, že obsah súdneho spisu dáva hodnoverný obraz o súdnom konaní, v ktorom, podľa zistení dovolacieho súdu, k uvedenej vade nedošlo.

Ohľadne tvrdenia dovolateľa o pochybení súdov v súvislosti s nedoručením mu viacerých listín zo súdneho spisu dovolací súd poznamenáva, že povinnosťou súdu

je doručiť účastníkovi len tie písomnosti, o ktorých to ustanoví zákon, resp. o ktorých tak rozhodne súd. S ostatnými písomnosťami sa účastník konania môže oboznámiť nahliadnutím do súdneho spisu.

Dovolateľ namieta i nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorú (správne) označil za vadu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (tzv. iná procesná vada konania), ako aj nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Obdobne tieto závery platia pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Aj keď ho dovolateľ spája s vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., táto súvisí (len) s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením súd nemôže účastníkovi odňať možnosť konať pred súdom, lebo právnym posúdením sa mu neznemožňuje realizácia jeho procesných práv.

Keďže v prejednáwanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaný si náhradu trov dovolacieho konania uplatnil a ich výšku

vyčíslil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Dovolací súd priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokátky (ktorá ho zastupovala už pred súdmi nižších stupňov) za jeden úkon právnej služby – písomné vyjadrenie k dovolaniu (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky) vo výške 61,87 €, čo spolu s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 8,04 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a 20% DPH predstavuje celkom 83,89 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. júla 2015

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková